

Tres vides, les mateixes obsessions

'The World' és una obra de Zush del 1977, una mena d'autobiografia que enllaça orígens, destins i ancestres.

Tres en un, o un artista fet de tres. La **Natàlia Ramon** es deixa seduir pel món dels àlter egos d'Evrú: **Albert Porta i Zush.**

Fa poques setmanes sentíem l'autora nord-americana Siri Hustvedt dir a Barcelona que el seu nou llibre, *Elegia per un americà*, havia sorgit d'una imatge que se li repetia al cap: una dona dins un taüt que s'incorporava. L'escriptora, filla d'emigrants noruecs i apassionada per la neurobiologia, la psicologia i la filosofia del jo, deia que en aquesta novel·la era com si hi hagués noves vides, les vides en les quals un mateix pot reencarnar-se, no en el sentit sobrenatural sinó com la gent es reinventa, torna a néixer, es refa.

Ens hauria agradat que Siri Hustvedt i l'artista català Evrú s'haguessin conegut. Bé, hem dit Evrú perquè és com es diu ara, però a la seva actual identitat hi hauríem d'afegir les passades: Zush i Albert Porta. Per Evrú, nascut Albert Porta a Barcelona

el 1946, cada canvi de nom és el passat i pertany a una vida que és morta per tal de renéixer en una de nova. Estem segurs que Hustvedt i Evrú tindrien una llarga conversa a la qual ens encantaria assistir.

Reinvençions amb sediment

Us proposem que passeu una llarga estona amb Porta i Zush a la Fundació Suñol, on s'exposa obra de tots dos, o de tots un; és a dir, des del 1961 fins al 1968 d'Albert Porta i la posterior etapa fins al 1979 de Zush. "Em fa certa vergonya –diu l'artista que avui es diu Evrú– veure les obres d'aquests dos homes desapareguts. Perquè potser no puc dir que siguin morts i enterrats, ja que tenen les mateixes obsessions que tinc jo: el llenguatge, el sexe, la mort, els ulls, els plaers corporals, el seny i la rauxa...". Ja ho veieu, Evrú és la suma de tres, són reinvençions d'un mateix, són àlter egos d'un mateix artista.

La Fundació Suñol ha tret del seu fons més de cent obres, "algunes mai exhibides, fins i tot estaven sense emmarcar", diu la comissària de la mostra, Sílvia Muñoz. Així es poden

veure obres del jove Albert Porta, del molt jove Porta que als 16 anys ja exposava i que va quedar lligat, des de l'inici, a la Galeria René Metras, on va anar exposant i evolucionant les seves obres, unes peces que vistes avui donen fe de l'artista que ha acabat sent Evrú. En aquella època, Albert Porta feia servir tècniques de tota mena: dibuix,

"La millor obra mai no l'acabes de fer. El pintor només fa un quadre a la vida"

collage i una mena de constel·lacions dibuixades sobre fotografies que ens remetien als artistes del grup Dau al Set. Tot i així, Porta era més jove i hi va tenir poc contacte.

L'Albert Porta d'aquella època pretenia, amb les seves obres, esborrar els límits entre l'alta i la baixa cultura. S'acostava a l'art pop, però sempre lligat a l'avantguarda. En les obres de joventut l'artista tendeix a canviar la

realitat que l'envolta, cossos de dones distorsionats, les figures retallades, els collages... "La meua família –diu Evrú– es dedicava a la confecció de roba interior, calces i sostenidors, i jo recordo perfectament la meua mare retallant papers i fent patrons i emprovant-los sobre maniquins... Jo sóc artista per ella".

De Porta a Zush

Som el 1968 quan Albert Porta entra al frenopàtic després de ser detingut amb substàncies il·legals. Allà un malalt mental, Armando, li diu Zush i Albert Porta dona per morta aquesta primera personalitat, adquirida en néixer. A partir d'aquell moment les obres de Zush volen ser la lucidesa del boig, són les representacions d'un món on les obsessions i els fantasmes ja no fan por. Aquest nou home, aquest nou artista, s'instal·la a Eivissa des del 1968 i fins al 1983, i viu en primera persona l'experiència *hippy*. És aquí on fa una sèrie d'obres fluorescents, iconografies d'un detall gairebé malaltís però d'una estètica espantosa, d'una psicodèlia indiscutible, que podreu comprovar entrant a la sala fosca que ha preparat la Fundació Suñol perquè, veient les obres de Zush, l'ànima us marxi com en una mena d'experiència ritual.

D'entre les obres exposades de Zush, la majoria de gran format, val la pena aturar-se en la sèrie *La mort de la meua vida passada*, obres plenes de grafia incomprensible, una qüestió que des de jove ha apassionat l'artista; el llenguatge que l'ha portat fins i tot ha crear-ne un de propi. "El pintor només fa un quadre a la vida, però, esclar, el sistema ens obliga a ensenyar obres inacabades, perquè l'obra millor, la utòpica, mai no acabes de fer-la". Evrú ho diu així. És la permanent evolució d'una vida –formada per altres– i que es representa com en una mena de recorregut autobiogràfic a *The World* (la veieu en la imatge), el mapa del món intervingut del món de l'artista. "A mi –assegura Evrú– m'agradaria fer només una obra a la vida i que s'ensenyés quan em morís". De moment, però, val la pena veure l'obra d'aquest artista d'artistes, home prolífic, ment incansable amb idees a dojo i en reflexió permanent, i en constant recerca del seu territori perquè "tothom necessita un territori individual", continua dient Evrú. Ell l'ha trobat.

'Porta i Zush. 1961-1979', Fundació Suñol. Fins al 27 de juny.